

Κεφ.2.2.1. Η εξάπλωση των Αράβων

α. Τι σημαίνει ο όρος **Ισλάμ**, ποιος και πώς το ίδρυσε και ποιες οι αρχές του;

1. **Ισλάμ** σημαίνει «αφοσίωση και πίστη στο θέλημα του Θεού».
2. Είναι η **μονοθεϊστική** θρησκεία που ίδρυσε ο **Μωάμεθ**.
3. Ο **Μωάμεθ** ήταν **οδηγός** караβανιών. Ταξίδευε συχνά στις χώρες της Εγγύς Ανατολής. Εκεί γνώρισε και επηρεάστηκε από τον Χριστιανισμό και τον Ιουδαϊσμό.
4. Επηρεασμένος από τις δύο αυτές θρησκείες, ο Μωάμεθ διακήρυξε τις αρχές της νέας **θρησκείας** του **Ισλάμ** :
5. Οι αρχές αυτές περιέχονται στο **Κοράνι**, που σημαίνει «λόγος Θεού» και είναι το ιερό βιβλίο της νέας θρησκείας,
6. Απαιτούσε από τους πιστούς (=Μουσλίμ) τη διάδοση του Ισλάμ με πόλεμο (**τζιχάντ**) κατά των απίστων (χωρίς να αναγκαστούν με τη βία να αλλαξοπιστήσουν Χριστιανοί και Ιουδαίοι).
7. Ο Παράδεισος άνοιγε για τους **μάρτυρες της πίστης**.
8. Ο Μωάμεθ διώχτηκε το 622 από την πατρίδα του, τη **Μέκκα**, και κατέφυγε στη **Μεδίνα**, όπου απέκτησε πολλούς οπαδούς.
9. Το έτος 622, έτος της **Εγίρας** (αποδημίας = μετανάστευσης του Μωάμεθ), καθιερώθηκε ως αφετηρία του χρονολογικού συστήματος των Αράβων.
10. Το Ισλάμ κυριάρχησε τον 7^ο αι. σε όλη την **Αραβία**.

β. Πώς έγινε η **επέκταση** του Ισλάμ, ποιοι **παράγοντες** συντέλεσαν σε αυτό και ποιες οι **συνέπειες** της επέκτασης αυτής;

Επέκταση:

Δύο χρόνια μετά το θάνατο του Προφήτη Μωάμεθ (632), οι μαχητές του Ισλάμ, υπό την ηγεσία του **Χαλίφη** (= τοποτηρητή και διαδόχου του Προφήτη, ηγέτη των Ισλαμιστών):

1. **εξορμούν** από τη χερσόνησό τους.
2. συντρίβουν τους **Βυζαντινούς** στο **Γιαρμούκ** (636).
3. κατακτούν τις γειτονικές επαρχίες (ρωμαϊκές και περσικές) που ενσωματώνονται στο **Χαλιφάτο** (=Αραβικό Κράτος).
4. τους σταματά ο Κάρολος Μαρτέλος, **μαγιορδόμος** (αυλάρχης) των Φράγκων, στο γαλλικό **Πουατιέ** (732).
5. δύο προσπάθειες κατάκτησης **Κωνσταντινούπολης** αποτυχημένες (ισχυρά **τείχη**, **υγρό πυρ** Βυζαντινών = νέο όπλο με το οποίο έκαιγαν τα εχθρικά πλοία και ήταν επινόηση του σύρου Καλλίνικου).

Παράγοντες εξάπλωσης

1. Η **εξάντληση** Βυζαντινών και Περσών από τους συνεχείς πολέμους.
2. Η **αντίθεση** των **ανατολικών επαρχιών** (Μονοφυσίτες = χριστιανική αίρεση) με το κέντρο του Βυζαντίου.

Συνέπειες εξάπλωσης:

1. Η **διάσπαση** του μεσογειακού κόσμου (Χριστιανικός-Ισλαμικός).
2. Η εδαφική **συρρίκνωση** της βυζαντινής αυτοκρατορίας.
3. Η **απώλεια** σημαντικών αστικών κέντρων και η **ερήμωση** πολλών περιοχών της Αυτοκρατορίας.
4. Η **μείωση** της **αγροτικής** παραγωγής του Βυζαντίου.
5. Ο περιορισμός του εσωτερικού και εξωτερικού **εμπορίου** του Βυζαντίου.

Χάρτης : http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2198/Istoria_B-Gymnasiou_html-empl/index2_2_1.html

Ασκήσεις :

Α. Ας αντιστοιχίσουμε τα γεγονότα της στήλης Α' με τις χρονολογίες της στήλης Β'. Κάποια χρονολογία αντιστοιχεί σε δύο στοιχεία της στήλης Α' :

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1. Εγίρα	α. 636
2. Μάχη Γιαρμούκ	β. 732
3. Μάχη Πουατιέ	γ. 622
4. Θάνατος Μωάμεθ	δ. 634
5. Εκκίνηση αραβικού ημερολογίου	ε. 632
6. Τζιχάντ από Χαλίφη	

Β. Ας αντιστοιχίσουμε τα στοιχεία της στήλης Α' με τα στοιχεία της στήλης Β' :

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1. Χαλιφάτο	α. Κάρολος Μαρτέλος
2. Μάρτυρες πίστης	β. Καλλίνικος
3. Μαγιορδόμος	γ. Τοποτηρητής του Μωάμεθ
4. Υγρόν πυρ	δ. Αραβικό Κράτος
5. Κοράνι	ε. Αφοσίωση και πίστη στον θεό
6. Μουσλίμ	στ. Λόγος του θεού
7. Ισλάμ	ζ. πιστός του Ισλάμ
8. Χαλίφης	η. Παράδεισος

Γ. Ας χαρακτηρίσουμε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές (Σ) ή ως λανθασμένες (Λ). Ας διορθώσουμε τα λάθη:

α. Το Κοράνι εξαιρούσε τους Χριστιανούς από τους απίστους στους οποίους επιτρεπόταν να ασκηθεί βία, για να αλλαξοπιστήσουν.

β. Ο Μωάμεθ επηρεάστηκε μόνο από τον Χριστιανισμό.

γ. Οι Άραβες κατέκτησαν δύο φορές την Κωνσταντινούπολη.

δ. Η μάχη στο Πουατιέ σταμάτησε την αραβική προέλαση στο εσωτερικό της Ευρώπης.

ε. Ο Χαλίφης είναι ο αρχηγός του περσικού κράτους.

στ. Το αραβικό ημερολόγιο αρχίζει με την Εγίρα.

ζ. Η Εγίρα είναι η μετανάστευση του Μωάμεθ από τη Μέκκα στη Μεδίνα.

η. Η βυζαντινή αυτοκρατορία μεγάλωσε σε έκταση μετά τις συγκρούσεις με τους Άραβες.

θ. Με το υγρό πυρ οι Άραβες μπορούσαν να κάψουν τα πλοία των αντιπάλων τους.

ι. Η αγροτική παραγωγή στο Βυζάντιο μειώθηκε μετά τις συγκρούσεις με τους Άραβες.